

KADININ KURMACA EDEBİYATTA İKİNCİL STATÜDE KALMASI ÜZERİNE BİR DENEME (VİRGİNİA WOOLF – KENDİNE AİT BİR ODA ESERİ ÖRNEĞİ)

Yrd. Doç. Dr. Salim DURUKOĞLU*
İnci HİLALHAN EROL**

Öz: Bu yazı kadınların, özelde kurmaca edebiyat, genelde edebiyat sanatında arka planda kalmasının nedenlerini Virginia Woolf'un Kendine Ait Bir Oda adlı kitabının yardımıyla açıklama denemesidir. Virginia Woolf, modernist ve feminist bir yazar olarak Cambridge Üniversitesi'ne ve Oxford Üniversitesi'ne Kadın ve Kurmaca Edebiyat hakkında konuşma yapması için çağırılmıştır. "Kendine Ait Bir Oda" kitabı bu konuşmalar üzerine yazılmıştır.

Öncelikle Virginia Woolf'un hayatından, Virginia Woolf'un feminizm anlayışından ve kadının kurmaca edebiyatta ikincil planda kalmasını anlattığı Kendine Ait Bir Oda kitabından hareketle, kadın yazarlardan neden bir Shakespeare çıkmadığı sorusuna yanıt aranmış; daha sonra kadının toplumda bastırılması, geri plana indirgenmesinin nedenleri irdelenmiştir. Nedenler arasında ve toplamında erkeklerin kendilerini yüceltme isteği ve kadınları kullanarak bu isteklerini gerçekleştirdikleri türü saptamalarla belirginleşen erkeklerin egemen dünyasının bütün ağırlığının olduğu saptanmıştır.

Virginia Woolf'e göre kadınların özgürce, kimsenin dayatması altında kalmadan yazabilmesi için başlangıçta gerekenler, kitabın da adını aldığı ve kadının özgür, özerk dünyasını sembolize eden kendilerine ait bir odalarının ve ekonomik bağımsızlıklarını temsil eden bir miktar paralarının olmasıdır.

Anahtar Kelimeler: kadın, kurmaca edebiyat, ikincil statü, Virginia Woolf, Kendine Ait Bir Oda, feminizm.

AN ESSAY ON THE SECONDARY STATUS OF WOMEN IN FICTIONAL LITERATURE

(VIRGINIA WOOLF- THE CASE OF A ROOM OF ONE'S OWN)

Abstract: In this paper we have tried to explain why women have occupied a role in the background in literature and in particular in fictional literature with a specific reference to Virginia Woolf's work A Room of One's Own. As a feminist and modernist writer, Virginia Woolf was invited to Cambridge and Oxford Universities to give

Geliş tarihi: 04. 04. 2018 / Kabul tarihi: 15. 04. 2018

DOI:

*İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü.

**İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü.

speeches on Women and Fictional Literature and she also commented on her A Room of One's Own.

Drawing mainly upon Virginia Woolf's life, her understanding of feminism, and her A Room of One's Own, in which she discussed why women remained in the background of literature, we have tried to find answer to the question why there is not a Shakespeare among women in literature. Then we have sought reasons of why women had an oppressed status in society and occupied a secondary role. Possible explanations are the desires of men who want to exalt themselves abusing women thereby the creation of a male dominant world with its burden on society.

According to Virginia Woolf, women should have a room of their own as suggested by A Room of One's Own, which symbolizes their free world and some money which stands for economic independence so that they can write freely without the imposition of anyone.

Key Words: woman, fictional literature, secondary status, Virginia Woolf, A Room of One's Own, feminism

Giriş

Dünyada edebiyat yapabilen tek canlı olan insanın, ayrıca kendi içinde tekrardan kimin, hangi cinsiyetin edebiyat yapabileceği şeklinde bölünmesi sanatın, edebiyatın amacı olan güzellik /estetik değer ve birlikte barışçıl biçimde yaşayabilme kültürü oluşturma önceliğine gölge düşürmektedir. Bu yazıda edebiyat alanında, yapay bir ayrımla kadın sanatçıların, özellikle edebiyatçıların arka plana atılması üzerinde durulacaktır.

Kadınlar için şiir, roman, hikâye, tiyatro gibi kurmaca edebiyat ürünleri yazmanın hatta yazmadan ziyade -çünkü bu tarih daha belirsizdir- yayınlamanın neden edebiyatta geç bir zamana denk geldiği inceleneyecektir. Kadınlardan bir Shakespeare çıkmaması tezinin genel kabulü üzerinden erkeklerin daha iyi Shakespeare olabildiklerini savunanlara neden kadınlardan Shakespeare çıkmadığı yanıtı, bir kadın yazar olan Virginia Woolf'un *Kendine Ait Bir Oda* adlı eserindeki rehberliği, bakış açısı ve tezlerinden hareketle verilmeye çalışılmıştır. Virginia Woolf'un, kadının kurmaca edebiyatta ikincil statüde kalmasını anlatan *Kendine Ait Bir Oda* kitabını anlayabilmek için yazarın feminizm anlayışına ve hayatına kısaca değinilmiştir.

a. Virginia Woolf Hakkında

Virginia Woolf, 25 Ocak 1882'de Londra'da dünyaya geldi. Victoria Çağı'nda kadınların okula gönderilmemesinden ötürü erkek kardeşleri gibi okuyamadı ve eğitimini babasının kütüphanesinde kitaplar okuyarak tamamlamak zorunda kaldı. On üç yaşındayken annesinin ani

ölümü onu derinden etkiledi. Ardından babasının da ölümüyle kendisine kalan miras sayesinde rahat bir ortam içinde yeni arayışlara yöneldi.

Edebî çevrelerde sivri diliyle ön plana çıkmaya başladı. Bir yayınevi kurarak en büyük destekçisi olan Leonard Woolf ile evlendikten sonra "Bilinç Akımı" (Tekin, 2002: 269-275) tekniğini adım adım geliştirdiği romanları yayımladı. *Kendine Ait Bir Oda* ve *Dalgalar* gibi kurmaca kalıplarını aşan eserleri onun ne denli önemli bir yazar olduğunun kanıtıydı. Delilik ve dâhilik arasında gidip gelen Woolf, son yazdığı romanın taslaklarından memnun kalmadığı ve kendisini oldukça yetersiz hissettiği için ki bu en görünür nedendir ve bunun mutlaka başka nedenlerle desteklenmesi gerekir, ardında veda mektubu bırakıp ceplerini taşlarla doldurdu ve kendini Ouse Nehri'nin akmaktan hiç yorulmayan sularına bırakarak 28 Mart 1941' de yaşamına son verdi (Woolf, 1929:4).

Woolf'u mutsuz eden pek çok acı, katı ve katlanılmaz gerçek vardı. Bunların öne çıkanları erkek egemen bir dünyanın kadını sürekli tehdit ve mutsuz eden kuşatması ile bir kadının hayata ve özellikle sanata tutunmasının önündeki görünür ve görünmez devasa duvarların çokluğu ve yüksekliği idi. İntiharı seçişi bile aslında yazarın, kendine ait bir odası dahi olmayan kadınların son isyanı, güçlü bir çılgılığı ve protestosu olma adına attığı bir adım olarak görülmelidir.

b. Virginia Woolf'un Feminizmi

Kadınların bireysel, sosyal, siyasal vb. alanlardaki hukukunu sistemli, kuramsal ve kurumsal olarak korumak için hareket edenlerin oluşturdukları feminizm hareketini Lilith-Havva ve Âdem kıssasına kadar indirgemek mümkündür. İsrail inancına, geleneğine göre, yaratılan ilk kadın Havva anamız olmayıp, Lilith adındaki bir başka kadındır. Hz. Âdem'in birinci karısı olan Lilith, kocası gibi kıpkırmızı bir balçıktan yaratılmıştır:

“Aynı çamurdan gelmiş olmanın verdiği cesaretle bu kadın, kocasıyla müsavat (eşitlik) iddia ettiği için geçinememiş ve Hz. Âdem kendisine daha kıvrak ve uysal bir kadın vermesini Allah'tan dilemiş. İşte bundan sonradır ki feminist, isyankâr ve geçimsiz Lilith, köpük gibi havada söner ekbediyete karışır ve yerine, her türlü menşe (köken) birliği iddialarının kökünden kazınması için Havva anamız, Hz. Âdem'in ege (kaburga) kemiğinden yaratılır.” (Safa, 1978: 86)

Lilith ya da Havva olma arasında bir karar vermeye zorlanan kadınlar için feminizmin çıkış noktası burasıdır. Dünyada hiçbir değer,

düşünce ve ruh kaybolmaz. Lilith'in, köpük gibi sönüp sonsuzluğa karışan ruhu, düşünceleri ve bedeni, yüzyılları aşarak gelmiş, bazı kadınların aldıkları nefes, soludukları hava yoluyla benliklerine karışmıştır. Böylece birbirleri ile zıt istikamette, iki tip kadının temsil ettiği değerler sistemi içinde gezinen, düşünüp davranan kadınların sahiplendiği bir miras / irsiyet ortaya çıkmıştır.

Toplumun mitolojik zamanlardan kendi yaşadığı çağa kadar kadına uygun gördüğü kimliğe itiraz eden “Virginia Woolf” un feminizminin; babasının otoritesinden, ağabeyinin cinsel sataşmalarından ve kendi lezbiyen eğilimlerinden kaynaklandığı sanılır genellikle. Bu bir yanılgıdır. Feminist kadınların sadece yüzde beşi lezbiyen sayılabilir. Babası salt kişiliğinin ağırlığıyla kızını ezmeseydi ağabeyi normal bir kardeş gibi davransaydı kendisi de kadınlardan hoşlanmasaydı Virginia Woolf 1920’li yıllarda gene de feminizmi savunurdu. Bunun ilk nedeni 18 yaşındayken kadınlarla erkekler arasındaki eğitim eşitsizliğiydi (Urgan, 1997: 44).

c. Kendine Ait Bir Oda

Virginia Woolf, modernist ve feminist bir yazar olarak Cambridge Üniversitesi'ne ve Oxford Üniversitesi'ne “Kadın ve Kurmaca Edebiyat” hakkında konuşma yapması için çağırılmıştır. *Kendine Ait Bir Oda* kitabı bu konuşmalar üzerine yazılmıştır.

Virginia Woolf tarihsel süreç içerisinde edebiyatın erkek egemenliğine yaslanan bir ideolojiden beslendiğini ve eril bir yapıda devamlılık gösterdiğini iddia eder. Bu yüzden o, kendisine ödünç verilmiş ya da lütfen bağışlanmış bir dilin kullanımının bir kadın için ortaya koyduğu güçlüklerin ayırdına varan ilk kadın yazardır. 1929 yılında yayımladığı *Kendine Ait Bir Oda*, kadın ve edebiyat ilişkisini ortaya koyan önemli bir eserdir (Şengül, 2016).

ç. Toplumda Kadının İkincil Statüsü

İnsan, toplum hâlinde bir kültür çevresinde yaşayan, düşünme ve konuşma yeteneği olan, evreni bütün olarak kavrayabilen, bulguları sonucunda değiştirebilen ve biçimlendirebilen canlı olarak tanımlanır. (Türkçe Sözlük, tdk.gov.tr) Yeryüzündeki canlıların en üstünüdür. Bu üstün varlığın en uygar toplumlarında dahi, kız çocukları ve kadınlara yönelik önyargıları, çarpık uygulamaları olduğuna dair tarih sayısız kayıt ve örnek ile doludur. Kadın cinsiyetler arasındaki eşitliğin kör noktası olarak kalmaya zorlanmaktadır (Yeşilorman, 2001: 269-280).

Kadını hor görüp aşağılayan görüşlerin kökleri tarihin derinliklerindedir. Birçok dinin yorumcuları kadını, pek haksız şekilde; acıların kaynağı, günahın sembolü, şeytanın aracı gibi göstermeye çalışmışlardır. Dinler ve insanlık tarihi ile ilgili eski kaynaklarda, bugün yersizliğini, tutarsızlığını, aşırılığını ve hatta acımasızlığını tescil ettiğimiz çirkin suçlamaların sayısız örneğine rastlanır (Feyzioğlu, 2018).

Virginia 15. yüzyıl döneminin kadına yüklediği rollerden şöyle bahsetmiştir: Koca dayağı erkeklere tanınan bir haktı ve alt tabakadan olduğu kadar üst tabakadan olanlar tarafından da hayâsızca uygulanabiliyordu.

Yine aynı şekilde ebeveynlerinin seçtiği beyefendiyle evlenmeyi reddeden kız evlatların bir odaya kilitlenmek ve orada sağa sola savru-larak iyice hırpalanmak gibi cezaları hak ettikleri düşünülürdü. Onların maruz kaldığı bu tür davranışlar toplumdaki insanları kesinlikle dehşete düşürmezdi. Evlilik sözü genellikle taraflardan biri veya ikisi daha beşikteyken verilirdi (Woolf, 1929: 55).

Simone de Beauvoir'ın *İkinci Cins* adlı eseri, kadının yaradılışına ilişkin ayrılığın felsefi açıdan değerlendirildiği, ilgi çekici çalışmalardan biridir. Buna göre kadın eşitsizliğinin temelinde yatan sorun, sadece erkeğin insan olarak kabul edilmesi, kadının erkek varlığına özgü prensiplerle mukayese edilmesinden ötürü, özerk bir yaratık olarak kabul edilmemesinden kaynaklanmaktadır. Beauvoir'a göre erkek, mutlak olandır ve kadın da "öteki"dir. Yazar bu tutumu, insan düşüncesinde daima mevcut olan dualiteye bağlamaktadır (Yeşilorman, 200: 271).

"Kadın doğulmaz, kadın olunur." sözüyle Beauvoir, kadınların (dönem ve kültür farkı gözetmeksizin) "dişil" doğduklarını, fakat sosyal telkin yoluyla dişiliklerinin pekiştirildiğini savunan anlayışı yıkmayı amaçlar. Dişilik Tanrı'nın verdiği bir ayrıcalık, kadınlık ise eğitim ve kültürle edinilen sosyal ve psikolojik bir kimliktir. Her kadın dişidir fakat her dişil kadın değildir (Bayoğlu, 2010: 75). Yani kadın kendi olabilmek için mücadele vermelidir.

Sadece kendisi olabilmek için bile mücadele veren bu cinsiyetin 19. yüzyıla kadar edebiyatın neresinde olduğuna dair pek bir kuşku olmayacaktır. "17. yüzyılın başlarından 19. yüzyılın başlarına kadar devam eden kadın yazarların isimlerini gizlemeleri, erkek dünyasıyla ilgili bir korkunun, bir ürküntünün ifadesi olarak değerlendirilmiştir." diyen Şengül okudukları yazarların, kadın olduğunu öğrenen kimi erkek okurların bu yazarları okumaktan vazgeçtikleri de görülmüştür diye eklemiştir (Şengül, 2016: 207).

d. Kadının Kurmaca Edebiyatta İkincil Statüde Kalması

Virginia Woolf, modernist ve feminist bir yazar olarak Cambridge Üniversitesi'ne Kadın ve Kurmaca Edebiyat hakkında konuşma yapması için çağırılmıştır. *Kendine Ait Bir Oda* kitabı bu konuşmalar üzerine yazılmıştır. Eser, her dönemde ağır baskılar altında kalan kadınların yazamamalarının sebebini kendine ait bir oda sembolünden başlayarak mahremiyetlerinin ve en büyük özgürlük kaynağı olan paralarının olmamasına bağlamıştır.

Kitap da ismini bu tespitten almaktadır. Kendine ait bir odası olan cebinde de yeterli miktarda parası olan kadının (ki ilginç bir ayrıntı olarak Woolf bu miktarı dönemine göre beş yüz sterlin olarak belirlemiştir) aklının kıvrımlarından dökülen her kurmacayı yazabileceğini söylemiştir. Ancak yazılanların her zaman yayımlanması pek mümkün değildi. Bronte Kardeşler, Mary Ann Evans gibi kadın yazarlar erkek isimleriyle eserlerini yayınlama ihtiyacı duymuşlardır.

Mina Urgan da Oxford'a kadınların ancak 1920'de kabul edildiklerini, Cambridge'te ise yalnızca "Titular" adı verilen diplomalardan alabildiklerini söylemiştir. Yani kadınlar diploma alabiliyorlar ancak sağladığı ayrıcalıklardan yararlanamıyorlardı (Urgan, 1997: 44). Virginia Woolf da üniversiteye gidemeyenlerin içerisindeydi.

Kitabının ilk bölümünde, kadının ikincil statüde görülmesi konusundaki düşüncelerini; üniversitede, kadın olduğu için çimlerden yürüyemediğini, kütüphaneye alınmadığını ve canını çok sıkı benzeri uygulamalara maruz kaldığını söyleyerek somutlamıştır. "Dudaklarımdan yalanlar dökülecek ama bunların arasına karışmış bazı gerçekler de olabilir. Bu gerçekleri arayıp bulmak ve bunların saklanmaya değer herhangi bir yanları olup olmadığına karar vermek size kalmış." (Woolf, 1929:9) diyerek bize yazılanları istediğimiz gibi yorumlama hakkı tanımıştır.

Dudaklarından üniversite kütüphanesine alınmadığı dökülmüş olabilir ama Woolf bize aslında kendi hayatından bir parça sunmuştur. Yani Woolf "Kadın olduğum için çimlere basamadım, kadın olduğum için üniversite kütüphanesine alınmadım." derken ağabeylerinin okula gidebildiğini kendisinin gidemediğini, diğer kadınlar gibi ikincil statüden sayıldığını Mina Urgan'ın da belirtmiş olduğu gibi feminizminin asıl zemininin eğitim konusundaki ayrımla başladığını anlatmak istemiştir.

Esasen feminist hareketin ilk kazanım olarak bu hakkı çok önem verdiği sıklıkla dile getirilmektedir: "Çağdaş anlamda bir felsefi hareket

olarak feminizmin kökenini, Aydınlanma Dönemi'ne kadar götürebiliriz. Kadınların eğitim hakkını savunan Lady Mary Wortley Montagu ve Marquis de Condorcet adlı liberal düşünürler, bu hareketin öncüleri olmuşlardır." (Kolcu, 2008: 403).

e. Kadınlar Hakkında En Çok Erkeklerin Söz Sahibi Olması

Virginia Woolf, Oxbridge'te "Kadın ve Kurmaca Edebiyat" hakkındaki konuşması için hazırlık çalışmaları yapmak amacıyla British Museum'un kitaplığına başvurur. Kadın ve edebiyat hakkında birçok kitap olduğunu fark eder ama en çok ilgisini çeken nokta bu birçok kitabı erkeklerin yazmış olmasıdır.

Kadınların, erkeklerce dile getirilen ahlaki açıdan daha zayıf olmaları, daha güçlü vicdan duygusuna sahip olmaları, cazibeleri, beyinlerinin küçük olması, bedenlerindeki tüylerin az olması, zihinsel ahlaki ve fiziksel olarak daha alt düzeyde olmaları, çocuk sevgileri, daha uzun ömürlü olmaları, kaslarının daha güçsüz olması, duygularının daha güçlü olması, kendini beğenmişlikleri vb. gibi (Woolf, 1929: 38) hâlâ tartışılmakta olan konuların erkekler tarafından yazıldığını görmüştür.

Virginia Woolf, "Kadınlar bütün bu yüzyıllar boyunca erkeği olduğundan iki misli büyük göstermek gibi tılsımlı ve tadına doyum olmayan bir güce sahip olan aynalar görevi görmüşlerdi." (Woolf, 1929: 47) diyerek erkeklerin kadınları, kendilerini yüceltme isteğinin nesnesi olarak gördüklerini söyler ve tespit eder.

Bu durumda kendisini yüksekte görmek için düz bir duvarın üzerine çıkmak isteyen kişi, diğer kişinin sırtına basarak o duvara tırmanmıştır. Erkekler kadınların sırtına basarak yükseklere çıkma kolaylığını ve lüksünü tercih etmişler ve bu kazanımlarını korumak her dönem fazlasıyla işlerine gelmiştir. Kurmaca edebiyat alanında 18. yüzyıla kadar oturma odasında, çatı katında gizlice yazan kadınlar dışında ön plana çıkan bir kadın yazarın bulunmaması işte bu yüzdendir.

f. Neden Kadın Shakespeare Çıkmadı?

Virginia Woolf, Shakespeare Dönemi'nde bir kadın Shakespeare'in çıkamayacağını kabul etmiş, bunu göstermek için Shakespeare'e Judith isminde bir kız kardeş yaratmıştır. Woolf, Judith'i de ağabeyisi Shakespeare gibi yetenekli varsaymış ancak daha en baştan Judith'in eğitim alamaması gibi bir sorunla karşılaşmıştır.

Judith içindeki edebiyat yeteneğiyle evin gizli köşelerinde yazmıştır. Ardından ailesi tarafından dönemin diğer genç kızları gibi evlendirilmek istenmiştir. Judith tabii ki bu dayatmalara karşı çıkmış ve

karşı çıkan her kız gibi de şiddet görmüştür. Ağabeyisi gibi destek görememiştir. Tiyatro ile uğraşmak isteyerek iş istediği insanlardan kadın olduğu için hakaretler işitmiştir. Kandırılmıştır. Hamile bırakılmıştır. Judith bu hikâyenin sonunda içindeki yetenekle ve öğrenilmiş çaresizlik duygusu ile intihar etmiştir.

Virginia Woolf “Herhangi bir kadının Shakespeare'in oyunlarını Shakespeare'in yaşadığı dönemde yazmış olması hepten ve tamamen imkansızdı.” (Woolf, 1929: 60) sözünü bu varsayılmış hikâye ile açıklamıştır.

Yani “On altıncı yüzyılda büyük bir Tanrı vergisi yetenekle dünyaya gelen herhangi bir kadın gerçekten de çıldırabilir, kendini vurabilir ya da korku saçan ve alay edilen cadı ile büyücü karışımı bir mahluk olarak köyün dışındaki ıssız bir barakada günlerini tüketebilirdi.” (Woolf, 1929: 65).

Judith'i daha en başından ağabeyinden ayıran eğitimsizlikti. O dönemde kadınlar okula gidemezlerdi. Bu eğitimsizlik durumu da bir kadın Shakespeare'in ortaya çıkmasına engel olmaktadır. Judith rol yapmadığı, yazmadığı için Shakespeare olamamış değildir. Kadınlar, “Kadınlar rol yapamaz.” denerek rol verilmediği ve “Yazamazsın.” denildiği için Shakespeare olamamıştır. “Kadınlar yapamaz”ın nedenlerini birtakım cinsel telmihlere ya da iffete bağlayan erkekler, Judith'i hamile bırakarak intihara sürüklemiştir.

g. Aklınızı Kullanın ve Yıldı Beş Yüz Sterlin Kazanın!

On sekizinci yüzyıla kadar aklının kıvrımlarından geçen en ufak bir kurmacayı dahi kalemle dile getirebilmiştir bir kadın, ancak bunları yayınlamadığı için saklamak, yakmak, yok etmek zorunda kalmıştır. Shakespeare gibi desteklenmemiştir tam tersine eziyetler edilmiş, hakaretler edilmiştir. Kesin olan şudur ki bir kadının yazabildiğini gören bir erkek, hemen ve sürekli cinsel varoluş farkını dile getirmiş, iffetten yani erkek egemen dünyanın yarattığı ahlaki ve törel değerlerden söz etmiş ve kadının yazmasını, yazdıklarını paylaşmasını ve yayınlamasını engellemiştir.

Woolf; kadınların edebiyat yapamamasını cinsel kimliğe özgü zayıflıktan ya da yetersizlikten, erkeklerden aşağı olmaktan kaynaklanan nedenlerden ve iffet algısından dolayı değil “Kadınların ne kadar parası ve kaç tane odası olduğunu bilmek, kapasitesiyle ilgili kuramlar geliştirmekten daha önemli.” (Woolf, 1929: 130). sözlerinden yola çıkarak maddi koşulların yetersizliğini göz önüne alarak açıklamayı önemsemiştir.

“Aklınızı kullanın ve yılda beş yüz sterlin kazanın!” (Woolf, 1929: 83) sözleriyle de yazar; maddi alt yapıyı güçlendirmek, yaygın söylem ile ekonomik özgürlüğü kazanmak adına artık atılması gereken ilk adımı dile getirmiştir.

Yazarın kadınlar adına bir hayali ve rüyası (I have a dream.) vardır ve bu gelecek kurgusu şu sözlerde açığa çıkar: Her birimizin yıllık beş yüz sterlinlik geliri ve kendine ait bir odası olursa; düşündüklerimizi tam anlamıyla, özgürce ve cesurca yazma imkân ve ortamına sahip olursak, gökyüzünü ve ağaçları da kendi özlerinde oldukları gibi görebilsek, tutunacak bir dalımız olmadığı için yalnız başımıza yürüdüğümüz ve sadece erkeklerin ve kadınların dünyasıyla değil, gerçekliğin dünyasıyla da ilişkide olduğumuz gerçeğiyle yüzleşebilirsek o fırsat işte o zaman gelecek ve Shakespeare'in kız kardeşi olan o ölü şair, ete kemiğe bürünerek, sık sık bir kenara bırakmak zorunda kaldığı bedenini tekrar üzerine geçirecektir (Woolf, 1929:140).

Sonuç

Erkek egemen dünya görüşünün yasalarını yazdığı, ahlaki ve törel değerlerini şekillendirdiği bir dünya düzeni içinde ötekileştirilen ve değersizleştirilen kadın cinsinin ve kimliğinin her alanda olduğu gibi edebiyat alanında da bir varoluş mücadelesine girmesinin kaçınılmazlığı öznesinde yazılan *Kendine Ait Bir Oda* kitabı, bir sembolden ve tekil yoksunluktan yola çıkarak, bütüncül bir hak arayışının sesi ve nesnesi haline gelmiştir.

Virginia Woolf, modernist ve feminist bir yazar olarak, Cambridge Üniversitesi'ne ve Oxford Üniversitesi'ne Kadın ve Kurmaca Edebiyat hakkında konuşma yapması için çağırılmıştır. *Kendine Ait Bir Oda* kitabı bu konuşmalar üzerine yazılmıştır. Kadınların, kurmaca türü dâhil edebiyat alanında ikincil statüde kalmasının nedenleri, kitapta şu şekilde açıklanmıştır:

Toplumda çoğu konuda olduğu gibi kurmaca edebiyatta da din, iffet, cinsel varoluş farklılıkları gibi sebepler gösterilip kadınların toplum dışına itilmesi, sadece belli sınırlar içerisinde gösterilmesi, aşağılanması gibi tutum ve davranışlar; erkeklerin kendisini daha üstün, daha donanımlı, hemen her konuda sadece kendi cinsinin yetenekli olduğunu göstermek istemesi türevi düşüncelerden beslenmiştir. Kadınların adının olmadığı bir edebiyat dünyasına sorulan, kadınlardan neden bir Shakespeare çıkmadığı sorusunu kucağında bulan Woolf, söz konusu kitabında, kadınların özgürce yazabilmesinin gereği olarak “Kendine Ait

Bir Oda” sembolünden ve bu odada özgürce yazabilmek için bir miktar para yani ekonomik özgürlük gerçeğinden yola çıkmıştır.

Kendine ait bir odası, bu sözün genişletilmiş haliyle dünyası ve ekonomik özgürlüğü olan her kadın, eğitim alabilmekten başlayarak, erkeklere sunulan her imkânı ve ortamı kullanarak kendi varoluşunu gerçekleştirecek, özgüven kazanacak, makûs talihini, yetenekleri ve başarıları ile doğru orantılı bir şekilde tersyüz edebilecektir. İngiliz edebiyatında kadınlardan da bir Shakespeare çıkmasının ön koşulu, kadınlarla erkeklerin yarışa eşit koşullarda girmeleridir.

KAYNAKÇA

- BAYOĞLU Filiz (2010); “*Simone de Beauvoir: Öteki Olarak Kadın*”, Kaygı Dergisi, 2010/15.
- FEYZİOĞLU, Turhan (2018); “*Atatürk ve Kadın Hakları*”, <http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-06/ataturk-ve-kadin-haklari-2>, (Son Erişim Tarihi 01.04.2018).
- KOLCU, Ali İhsan (2008); *Edebiyat Kuramları*, Salkımsöğüt Yayınları, Ankara.
- SAFA, Peyami (1978); *Kadın Aşk Aile*, Ötüken Neşriyat; İstanbul.
- ŞENGÜL, Mehmet Bakır (2016); “*Kadın Edebiyatı: Bir Varoluş Mücadelesi*”, The Journal of Academic Social Science Studies (Mart/2016), 203-211, (Son Erişim Tarihi 01.04.2018).
- TEKİN, Mehmet (2002); *Roman Sanatı*, Ötüken Yayınları, İstanbul.
- Türkçe Sözlük, tdk.gov.tr, Son Erişim Tarihi 01.04.2018.
- URGAN, Mina (2014); *Virginia Woolf*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- WOOLF, Virginia (2016); *Kendine Ait Bir Oda*, çev. Handan Ünlü Haktanır, Koridor Yayınları, İstanbul.
- YEŞİLORMAN, Mehtap (2001); “*Toplumsal Eşitlikte Kör Nokta: Kadın Eşitsizliğine Genel Bir Bakış*”, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 11(2). (2001) 269-280, (Son Erişim Tarihi: 01.04.2018).